

KİTAP İNCELEMESİ / BOOK REVIEW

Copyright@Author(s) - Available online at dergipark.org.tr/en/pub/igusbd.
Content of this journal is Licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 (CC BY-NC-ND) International License.

Kitap İncelemesi-1: Dijital Finans Devrimine Yeniden Bakış: Financial Technologies and DeFi Adlı Kitaba Eleştirel Bir Yaklaşım

Hazırlayan

Seda SAĞLAM YÜREK
TAŞDEMİR

Yazar: Abeba N. TURI

**Financial Technologies and DeFi:
A Revisit to the Digital Finance
Revolution**

Cham: Springer, 2023, xvii, 142 p.

e-ISBN: 978-3-031-17998-3

Financial Technologies and DeFi: A Revisit to the Digital Finance Revolution kitabı, dijital finans dünyasındaki köklü dönüşümleri ve finansal teknolojilerin geleceğini ele alan önemli bir kaynaktır. Abeba N. Turi tarafından derlenen bu eser, dijital finansal hizmetlerin evrimini ve merkeziyetsiz finans (DeFi) alanındaki gelişmeleri derinlemesine incelemektedir. Springer International Publishing tarafından 2023 yılında yayımlanan bu kitap, Financial Innovation and Technology serisinin bir parçası olarak, finansal inovasyonlar ve teknolojilerin sektördeki etkisini analiz etmektedir. Kitap, metaverse, blokzincir ve yapay zekâ gibi yenilikçi teknolojilerin finans dünyasındaki rolünü ele almakta ve regülasyonlara ilişkin çeşitli perspektifler sunmaktadır. Bu incelemede, kitabın içeriği, ana temaları ve eleştirel değerlendirmesi yapılmaktadır.

Günümüz finans dünyası, hızla gelişen teknolojik yeniliklerin etkisiyle köklü değişimler yaşamaktadır. Yapay zekâ, blokzincir ve metaverse gibi yeni teknolojiler, geleneksel finans sistemlerini dönüştürerek merkeziyetsiz finans (DeFi) uygulamalarını ön plana çıkarmaktadır. Financial Technologies and DeFi: A Revisit to the Digital Finance Revolution adlı eser, bu dönüşümü çok yönlü bir bakış açısıyla ele almakta ve DeFi'nin finans ekosistemine etkilerini analiz etmektedir. Bu bağlamda çalışma, kitabın temel yapısını tanıtmakta ve sunduğu katkıları eleştirel bir bakış açısıyla değerlendirmeyi amaçlamaktadır.

Dr., Bağımsız Araştırmacı,
Türkiye.

✉ saglamyurekseda@gmail.com

Seda SAĞLAM YÜREK TAŞDEMİR "Kitap İncelemesi-1: Dijital Finans Devrimine Yeniden Bakış: Financial Technologies and DeFi Adlı Kitaba Eleştirel Bir Yaklaşım", İstanbul Gelisim University Journal of Social Sciences, 12 (2), October 2025, pp. 873-875.

Kitabın önsözünde, dijital finansın geleceğini şekillendiren temel dinamiklere geniş yer verilmekte ve yeni değer yaratma biçimlerinin finansal ekosistemi nasıl dönüştürdüğüne dair kapsamlı bir değerlendirme sunulmaktadır. Yeni nesil teknolojik gelişmeler, özellikle uç bilişim, 5G, dağıtık defter teknolojileri, bulut uç bilişim, nesnelerin interneti (IoT), biyometri, büyük veri, artırılmış gerçeklik (AR), sanal gerçeklik (VR), genişletilmiş gerçeklik (XR) ve 3D gibi immersif teknolojiler, finansal süreçlerde köklü değişikliklere neden olmaktadır. Bu teknolojik dönüşüm, zaman ve mekân kısıtlarını aşarak neredeyse sıfır marjinal maliyetle değer yaratımını mümkün kılmaktadır (Rifkin, 2014). Özellikle dijital yerlilerin ve dijital göçmenlerin değişen tüketici alışkanlıkları ile, pazardaki yenilikçi iş modelleri ve stratejiler daha fazla önem kazanmaktadır.

Günümüzde çevrimiçi ve mobil ödeme sistemleri, büyük veri analitiği, alternatif finans çözümleri ve finansal yönetim hizmetleri hızla yayılmaktadır. Ödeme sistemleri, kredi verme süreçleri, varlık yönetimi ve perakende bankacılık gibi alanlarda fintech girişimlerinin, geleneksel finansal yapıları önemli ölçüde dönüştürdüğü gözlemlenmektedir. Son yıllarda Google, Amazon, Facebook, Apple ve Alibaba gibi teknoloji devleri ile fintech şirketleri arasında geleneksel finans kurumlarına karşı artan bir rekabet söz konusudur.

Bu dönüşüm süreci, beraberinde bazı riskleri de getirmektedir. Özellikle kurumsal yatırımcılar açısından, “İş Yenilikçi İkilemi” (Christensen, 2013) olarak tanımlanan bu risk, geleneksel iş modellerinin yeni finansal teknolojiler karşısında kendilerini yenilemekte zorlandığını ortaya koymaktadır. Literatürdeki çalışmalar, dijital finans sistemlerinin bir süre daha geleneksel yapılarla birlikte varlığını sürdüreceğini; ancak uzun vadede finansal ekosistemin tamamen dijitalleşeceğini öngörmektedir. Intuit’in Muhasebe Mesleğinin Geleceği Raporu (2013), dijital göçmenlerden dijital yerlilere yönelik demografik geçişin, geri döndürülemez tüketici davranışlarını beraberinde getireceğini ve geleneksel finans hizmetlerinin kademeli olarak modern dijital finans yapısına dönüşeceğini belirtmektedir.

Jaksic ve Marinc (2015), bankacılık sektöründe otomatik karar verme süreçlerinin insan merkezli kararları tamamen ortadan kaldıramayacağını; özellikle stratejik karar alma mekanizmalarında insan faktörünün önemini koruyacağını savunmaktadır. Bu görüş, satranç gibi belirli kurallara dayalı oyunlarla kıyaslandığında, eksik bilgiye dayalı poker gibi oyunların bilgisayarlar için daha zorlayıcı olması olgusuna dayanmaktadır. Dolayısıyla, stratejik finansal kararlar söz konusu olduğunda, insan yargısının hâlâ vazgeçilmez bir rol oynadığı ileri sürülmektedir.

Çalışma, son on yılda önemli dönüşümlere sahne olan ve küresel ölçekte trilyonlarca dolarlık bir ekonomik hacme ulaşan dijital finans sektörünü kapsamlı bir şekilde ele alma amacı taşımaktadır. Eserin temel hedefi, sektöre iş, teknoloji ve düzenleyici boyutlar açısından bütüncül bir bakış açısı sunarak, dijital finans sisteminin karşı karşıya olduğu başlıca sorunları tespit etmek ve bu sorunlara yönelik çözüm önerileri geliştirmektir.

Finansal teknolojiler ve merkezileşmiş finans sistemleri bağlamında, hükümetler, işletmeler, yatırımcılar ve tüketiciler açısından ortaya çıkan eğilimler, fırsatlar ve zorluklar detaylı şekilde analiz edilmektedir. Kitap, dijital finans piyasalarının belirli kullanım alanlarına odaklanarak; sektördeki iş modelleri, temel aktörler ve teknolojik destekleyicileri ayrıntılı biçimde incelemektedir. Aynı zamanda modern finansal sistemin yapı taşları ile dijitalleşen ekonomik yapıyı merkezine alarak, finansal teknolojilerin geleceğine yönelik derinlikli bir perspektif sunmaktadır.

Kitapta ele alınan her bir konu başlığı, güncel veriler ve sektörel örnek olaylarla desteklenmektedir. Bu bağlamda çalışma, dijital finans sisteminin yapısını, işleyişini ve gelecekte karşı karşıya kalabileceği olası senaryoları anlamak isteyen araştırmacılar, politika yapıcılar ve sektör profesyonelleri için kapsamlı bir başvuru kaynağı olmayı hedeflemektedir.

Dijital finansal sistemin gelişimi, çok katmanlı teknolojik çözümlerle geniş bir alanı kapsamakta; bu nedenle kitap, anlaşılabilirlik ve bütünlük amacıyla üç ana bölüm ve dokuz alt bölüm şeklinde yapılandırılmıştır.

Dijital finans sistemi geliştikçe, çok katmanlı uygulamalar ve karmaşık teknolojik çözümlerle geniş bir kapsama alanı oluşturmuştur. Sunumun daha anlaşılır hale gelmesi, soyutlama düzeyinin sağlanması ve sektörün çok yönlü boyutlarının ele alınması amacıyla kitap üç ana kısım olmak üzere alt bölümlerle birlikte toplamda dokuz bölüme ayrılmıştır.

I. Kısım: Finansal Teknolojilerin Temelleri ve Uygulamaları

Bu bölümde, finansal teknolojilerin teorik altyapısı ve uygulama alanları ele alınmaktadır.

1. Bölümde, metaverse teknolojisinin finans sektöründeki yenilik yayılımı ve 3D sanal dünyada

dijital varlıkların potansiyeli tartışılmakta; DeFi ve fintech aktörlerinin bu ortamlardaki rolleri değerlendirilmektedir.

2. Bölümde, fintech'in ödeme sistemleri, açık bankacılık, robo-danışmanlık gibi alanlardaki yenilikleri ve bu alanlarda karşılaşılan düzenleyici zorluklar incelenmektedir.

3. Bölümde ise fintech yatırımlarının gelişimi; ödemelerden entegre finansmana ve kamu-özel iş birliğindeki yapay zekâ uygulamalarına kadar uzanan dönüşüm süreciyle birlikte analiz edilmektedir.

II. Kısım: Dağıtılmış Ağ Ekonomisine Doğru – Merkezi Olmayan Finans

Bu kısımda, blockchain temelli sistemlerin yükselişi ve DeFi uygulamaları ele alınmaktadır.

4. Bölümde, kripto paraların finansal sistemdeki etkisi değerlendirilmektedir; vergisiz işlemler, anonimlik ve piyasa istikrarı gibi konular öne çıkarılmaktadır.

5. Bölümde, stablecoin'lerin piyasa istikrarı açısından taşıdığı potansiyel ele alınmakta, Terra (LUNA) gibi örneklerle sistemin kırılganlıklarına işaret edilmektedir.

6. Bölümde, dijital cüzdanlar teknik ve güvenlik boyutlarıyla incelenmekte; kullanım alanları ve karşılaşılan zorluklar değerlendirilmektedir.

7. Bölümde ise blok zincirinin tedarik zinciri izlenebilirliği üzerindeki katkısı, gıda sektörü örneği üzerinden meta-sentez yöntemiyle tartışılmaktadır.

III. Kısım: Fintech ve DeFi – Sorunlar, Politika ve Düzenleyici İçgörüler

Bu kısım, dijital finans sistemlerinin karşı karşıya olduğu düzenleyici ve yapısal sorunları kapsamaktadır.

8. Bölümde, blok zinciri tabanlı dağıtık patent sistemleri değerlendirilmekte; bu sistemlerin yenilikçilik üzerindeki etkisi ile mülkiyet haklarına dair potansiyel faydaları ele alınmaktadır.

9. Bölümde ise dijital finansın yükselişiyle birlikte artan finansal suçlar, dolandırıcılık ve kara para aklama gibi riskler “dolandırıcılık üçgeni” yaklaşımıyla analiz edilmekte; ayrıca düzenleyici çerçevelerin güncellenme gerekliliğine dikkat çekilmektedir.

Kitap, dijital dönüşümün özellikle blokzincir ve kripto para gibi yenilikçi teknolojilerin, finansal sektör üzerindeki etkileri hakkında kapsamlı analizler sunulmakta; DeFi ile fintech arasındaki dinamik ilişki çözümlenmektedir. Bu bağlamda kitap, dijital finansal sistemlerin nasıl küresel ekonomik yapıları dönüştürebileceği ve geleneksel finansal kurumlarla olan etkileşimlerini nasıl yeniden şekillendireceği üzerine önemli bir tartışma zemini oluşturmaktadır. Finansal teknolojiler ile merkeziyetsiz finansın etkileşimi, bu sistemlerin düzenlenmesi ve geleceğe yönelik stratejik planlamalar açısından da değerlendirilmektedir.

Bununla birlikte, kitapta ele alınan konu başlıkları ve teknolojik gelişmeler son derece kapsamlı bir şekilde işlenmiş olsa da, bazı bölümlerde eleştirel derinliğin daha fazla geliştirilebileceği söylenebilir. Özellikle DeFi uygulamalarının sosyo-ekonomik etkilerine, yasal çerçevede yaratabileceği boşluklara ve olası finansal istikrarsızlıklara yönelik daha fazla örnek ve ampirik veriyle desteklenmiş analizlere yer verilmiş olsaydı, eser uygulayıcılar ve politika yapıcılar için daha işlevsel bir başvuru kaynağı niteliği de kazanabilirdi. Ayrıca, metinde teknolojik ilerlemelere dair iyimser bir bakışın öne çıktığı, potansiyel eşitsizlikler, dijital dışlanma ve veri güvenliği gibi sorunlara ise görece daha az vurgu yapıldığı gözlemlenmektedir. Yine de, bu eksiklikler eserin değerini düşürmemekte; aksine bu eleştiriler, kitabın sunduğu çerçevenin geliştirilmesine katkı sağlayabilecek yönler olarak değerlendirilebilir.

Sonuç olarak, Financial Technologies and DeFi kitabı, dijital finansal sistemlerin gelişimini anlamak, sektördeki teknolojik eğilimleri takip etmek ve geleceğe dair stratejik öngörüler geliştirmek isteyen araştırmacılar, politika yapıcılar ve uygulayıcılar için değerli bir akademik kaynak niteliği taşımaktadır.

KAYNAKÇA

CHRISTENSEN, C. M. (2015). The innovator's dilemma: when new technologies cause great firms to fail. Harvard Business Review Press.

JAKŠIČ, M., & MARINČ, M. (2015). The future of banking: The role of information technology. Bančni vestnik: revija za denarništvo in bančništvo, 64(11), 68-73.

RIFKIN, J. (2014). The zero marginal cost society: The internet of things, the collaborative commons, and the eclipse of capitalism. Macmillan.